

Instagram – egy új marketingeszköz

A könyvtárak egyre több web 2.0–ás felületen (könyvtár 2.0) vannak jelen: a honlapon kívül a Facebook, YouTube, Instagram, vagy akár a moly.hu könyves közösségi oldalon. A könyvtárak szociális média–használatát látva azt a tanulságot vonhatjuk le¹, hogy a közönségtől függően kell megválasztani a felületet, amelyen keresztül az olvasókhöz, használókhöz szólunk. Inkább legyen kevesebb ilyen platformunk, de azokat folyamatosan frissítsük, gondozzuk.

A Facebook jó választás a szélesebb közönség elérésére. Egyes tanulmányok² szerint a nők a legfogékonyabbak és legaktívabbak a közösségi oldalakon – ezt ki lehet használni a megfelelő témák megválasztásával. A fiatalokat is könnyebb megszólítani az interneten való aktivitásuk miatt, de őket érdemes más felületeken (is) elérni – erre jó például az Instagram, a Tumblr és a Snapchat.

Az Instagram

Az Instagram eredetileg képkészítő– és megosztó alkalmazás volt, amelyet Kevin Systrom és Mike Krieger készített 2010 októberében³. Az eredetileg okostelefonra készített alkalmazás mára fontos marketingeszközzé nőtte ki magát, fejlesztői szinte hónapról hónapra előállnak valamilyen újdonsággal.

A folyamatos frissítéseknek hála nemcsak szórakoztató közösségi képmegosztó, hanem hatékony hirdetési felület is, amit a különböző márkák is előszeretettel alkalmaznak a célközönségük elérésének érdekében. A magyar könyvtárak közül is egyre többen használják. Előnye, hogy még közelebb kerülhetünk a közönségünkhöz, mint egy statikus honlap, vagy akár a Facebook oldal segítségével.

Az alkalmazás egyre több funkciót lát el: a képmegosztást követte a rövid videók közzétételének lehetősége, ezekhez természetesen hozzá is lehet szólni; de lehet közvetlen üzenetet is küldeni az egyes felhasználóknak. 2016–ban jelent meg a *Stories* funkció, amely 24 órán keresztül látható képes vagy mozgóképes tartalmak megosztására szolgál – ez folyamatosan bővül különféle matricákkal, feliratozási lehetőséggel, arcot követő interaktív maszkokkal. Utóbbival a Snapchattet másolták le a fejlesztők, ami a fiatal generáció ked-

volt applikációja volt.⁴ 2018 júniusában debütált egy újabb funkció – az IGTV, ami lehetővé tette, hogy hosszabb videókat is meg tudjanak a felhasználók osztani a követőkkel.

Az Instagram használata hazánkban

2018 májusában vált elérhetővé a CRANE adatvezérelt marketing ügynökség legfrissebb felmérése⁵, mely a magyar Instagram használat trendjeiről ad áttekintést. A Magyar Instagram Körtkép 2017 decemberében és 2018 januárjában 5498 magyar Instagram-használó internetes megkérdezésével készült.

A válaszadók 76,2%–a naponta többször is megnézi az alkalmazást, de csak 55,83%–uk nyilatkozott úgy, hogy havonta tesz fel új tartalmat. A felmérésben megvizsgálták azt is, hogy a nemek megoszlását tekintve mely tartalmakat néznek legszívesebben a felhasználók: a városok, tájak, természet kategória lett a nyertes mindkét nemnél, a harmadik helyre az érdekes pillanatok került, amihez a könyvtár tud kapcsolódni, akár kulisszák mögötti fotókkal, vagy egy–egy rendezvényen készült pillanatképpel.

A felmérésből kiderült az is, hogy a direkt reklámot nem szeretik a felhasználók, de a márkák jelenléte nem zavarja őket, sőt 69,9% rá is keres, vagy követi a kedvenceit. A könyvtárak esetében nem valószínű az agresszív, idegesítő reklám, de figyelembe kell venni, hogy ki az a korosztály, csoport, akit elérünk az Instagramon keresztül, és az ő érdeklődési körüknek megfelelő rendezvényeinkről, lehetőségeinkről érdemes tájékoztatni őket; az általános 'könyvtárba járni jó' élmény megmutatásán túl.

A trendek között kiemelt szerepet kapott a Stories funkció is: a válaszadók nemcsak feltölteni, hanem nézegetni is szeretik mások 'történeteit'. A 18 év alattiak használják a legaktívabban (41,14%), utánuk a 18–24 év közöttiek (35,87%). Kiderült az is, hogy akik gyakran használják ezt a funkciót, azok gyakrabban lépnek be az alkalmazásba – naponta többször is (89,5% nyilatkozott így). A felmérés megállapítása szerint, ha használjuk ezt a funkciót, akkor 24,61%–kal több követőre tehetünk szert az átlaghoz képest.

A felmérés idején az alábbi öt magyar kulturális intézmény rendelkezett a legtöbb követővel:

- MÚPA @mupabudapest – 7 560 követő
- A38 @a38ship – 7 190 követő
- Magyar Nemzeti Galéria @nemzetigaleria – 2 630 követő
- Országos Széchényi Könyvtár @nemzetikonyvtar – 1 027 követő

A legkönnyebben elérhető célcsoport

A nehezebben megszólítható kamasz korosztályt több felmérés szerint Instagramon könnyű elérni. A Marketing&Media Online egyik 2017–es cikke⁶ szerint a magyar 18 éven aluliak nagyobb arányban vannak jelen Instagramon, aktívabbak: több profilt követnek, gyakrabban posztolnak és nyitják meg az alkalmazást. Az Antall József Tudásközpont Szóda Műhelye, a Noizz.hu, a Budapesti Metropolitan Egyetem (METU) és a Deák 17 Gyermek és Ifjúsági Galéria online kutatásából kiderül az is, hogy a vizsgált korosztály 92%–a rendelkezett Instagram–profittal, és akár óránként megnyitják az alkalmazást.

Ezt a jelenséget kihasználhatják a könyvtárak is: az Instagramon elsősorban a fiatal korosztálynak célzott tartalmakkal, ajánlókkel, de ezen kívül persze általános érdeklődésre számot tartó bejegyzésekkel.

A könyvtár szempontjából a tanulmány egyik hasznos megállapítása, hogy a lányok szívesen követnek idézetes vagy vicceket megosztó profilokat – a fiúk inkább az ismeretterjesztő tartalmakat követik.

A fenti kutatást megerősíti – igaz az amerikaiakra vonatkozóan – a Pew Research Center 2018 májusában közzétett cikke⁷ is, mely szerint az amerikai fiatalok körében a legnépszerűbb oldal a YouTube után az Instagram (ezt követi a Snapchat, majd a Facebook). A közösségi média-használathoz hozzájárul az is, hogy a tinik 95%-a rendelkezik okostelefonnal, és szinte állandóan online-ok.

Az Instagram használata a hazai könyvtárak körében

A legnagyobb követőbázissal a magyar könyvtárak közül az Országos Széchényi Könyvtár (@Nemzetikonyvtar) rendelkezik, 1028 követővel. Az Instagramra regisztrált könyvtárak között találunk egyetemi, városi, illetve megyei könyvtárakat is.

Néhány jó példa:

- Az egi Bródy Sándor Könyvtár (@brodylibrary) – 354 követővel, rendszeresen osztanak meg fotókat a könyvtári rendezvényekről.
- SZTE Klebelsberg Könyvtár (@sztekk) – 338 követővel, az ő profiljuk erőssége a modern, új épület, ami vonzóvá teszi a könyvtárba járást.
- A vecsési Róder Imre Városi Könyvtár (@vecsestikonyvtar) – 322 követővel, a programokról, kulisszák mögötti eseményekről, könyvekről osztanak meg képeket.
- Takáts Gyula Megyei és Városi Könyvtár (@konyvtarkaposvar) – 235 követővel, színes profillal – rendezvények, életképek, ajánlók szerepelnek náluk.
- Dr. Kovács Pál Könyvtár Győrben (@dr.kovacs.pal.konyvtar) – 225 követővel, változatos tartalommal: egyrészt a könyvtárukról, rendezvényekről, de az olvasáshoz kapcsolódó vicces képeket is megosztanak.

Az Instagram használatához

Amennyiben van a könyvtárunknak Facebook oldala, érdemes összekötni a két fiókot, így automatikusan meg tudunk osztani mindkét felületen egy képet vagy videót. Persze van mód a bejegyzések utólagos, kézi megosztására is, amit időzíthetünk egy megfelelő időpontra.

Az Instagram elsősorban a gyors képmegosztásról szól, ám a könyvtár esetében dolgozhatunk több előre elkészített képpel és állandó rovatokkal is.

Állandó rovatok, vagy "bejegyzés-típusok":

- könyvajánló,
- filmajánló,
- folyóiratajánló,
- könyvtár részei – működése,
- kulisszák mögötti fotók, videók
- újdonságok,
- programok – kitelepülések,
- egyéb könyves tartalmak: vicces képek (*mémek*), idézetek, kreatív fotók könyvekkel (arcok, mondatalkotás a könyvcímekkel, stb.)

Az Instagram használata a szombathelyi Berzsényi Dániel Könyvtárban

A fiókot 2017. február 8-án indítottam el, a könyvtár vezetőségének engedélyével – a rovatokat és bejegyzéstípusokat előzetesen meghatározva. Az Instagram fiókunk profilképe megegyezik a Facebook oldalunkon használt képpel, illetve a bemutatkozás részénél ugyanaz a szlogen (*Tudás, élmény, találkozás*) szerepel – ezzel is erősítve az egységes arculatot.

Instagram fiókunk

Az Instagram fiókhoz kapcsolódó adatok minden munkatárs számára nyilvánosak. A lehetőségekhez mérten több embert is bevontam a fiók használatába. Rajtam kívül egy kolléga használja személyesen is ezt az alkalmazást, ő hozzáférést is kapott a könyvtári fiókhoz (az alkalmazásba már több profillal be tudunk lépni, ami megkönnyíti a használatot). Több kollégánk pedig ötleteket ad a további tartalmakhoz (pl. gyerekkönyvtár, médiatár).

Jelenleg a fiókunkon 211 bejegyzés található, és 200-an követnek minket. A legnépszerűbb képek az életképek, személyek, vagy érdekes „kulisszák mögötti” fotók.

A @bdkszombathely képei és videói között igyekszünk többféle tartalmat megjeleníteni, a legnépszerűbbek az életképek, érdekes helyzetek, vagy amikor a könyvtárosaink mutatják meg magukat.

Vannak visszatérő bejegyzéstípusok – 'rovatok' is:

- *#ismerdmegekonyvtarunkat*: képek az egyes helyekről, pár szóban képaláírásként, hogy mit szolgáltatunk ott
- *#kulisszakmogott*: a felhasználók elől általában zárt helyekről (pl. raktár), vagy egy rendezvény előkészületeiről
- Új könyveink polcra
- Ajánló polcainkról – asztalokról, ezek mindig valamilyen tematikus könyvajánlók

- #minikönyvajánló: pár mondatos ismertetés, főként a ritkábban kölcsönzött könyvekről
- Angol nyelvű könyvajánlónk

A fentieket alkalomszerűen osztom meg, kivételt jelent az angol nyelvű könyvajánló, amit minden hónap elején teszek közzé. Ezeket a tartalmakat általában automatikusan továbbosztom a könyvtár Facebook oldalára is.

Ezekon kívül szintén változó időközönként osztok meg fotókat rendezvényekről, egyéb könyvtári életképeket, illetve meghívókat, plakátokat (utóbbiakat nem osztom tovább Facebookra, mivel ezek amúgy is megjelennek ott).

A bejegyzéseknél fontos, hogy releváns címkéket válasszunk – nálunk szinte minden szerepel: a #bdk#szombatbely #bdk #szombatbely #könyvtár #konyvtar szavak. A továbbiak pedig az adott bejegyzéshez illeszkedve (ékezzettel és/vagy ékezet nélkül) pl. #gyerekkönyvtár #újkönyvek #médiatár #kölcsönözhető #programajánló stb.

A Story funkciót ritkábban használom, de amióta el lehet menteni a profil oldalára az egyes történeteket („fókuszba helyezni”), a praktikus vagy érdekes történeteknek külön csoportokat hoztam létre: Életképek, Típek. A Típek ’albumban’ a könyvtárhasználat-hoz kapcsolódó ’történeteket’ mentettem el, amiket ismert vicces gif figurákkal (*mémekkel*) dobtam fel – ezek nem veszítik el az érvényességüket, és ha valaki a profilunkkal ismerkedik, jó bepillantást nyújt, hogy mire számíthat.

A felhasználók kapcsolatba léphetnek velünk hozzászólások, vagy közvetlen üzenet (*direct message*, röviden DM) segítségével. Egyelőre a kapcsolattartás elsődleges online felülete a Facebook oldalunk, de a többplatformos jelenlét csak a hasznunkra válhat.

Az Instagram egy hasznos felület arra, hogy a fiatalabb korosztályt elérjük, közösséget építsünk és még könnyebben megmutassuk magunkat, a szolgáltatásainkat, a rendezvényeinket.

Jegyzetek

1. Waldinger Dóra: Új kommunikációs eszköz a könyvtárak számára: a Tumblr. *Könyv, könyvtár, könyvtáros*, 2017. 26. évf. 7. sz. 15–22. p.
2. Magyar Instagram Körkép 3.0 <https://www.crane.hu/itt-a-magyar-instagram-korkep-3-0> [Letöltve: 2018. május 17.]
3. Instagram Our Story <https://instagram-press.com/our-story/> [Letöltve: 2018. április 27.]
4. Már ki is próbálhatja: lemásolta az Instagram a Snapchat legjobb funkcióját http://hvg.hu/tudomany/20160803_instagram_stories_onmegsemmisito_kepek_videok_snapchat [Letöltve: 2018. április 27.]
5. Magyar Instagram Körkép 3.0 <https://www.crane.hu/itt-a-magyar-instagram-korkep-3-0>
6. Marketing&Media Online: Meghódította a fiatalokat az Instagram http://www.mmonline.hu/cikk/meghodontotta_a_fiatalokat_az_instagram/ [Letöltve: 2018. április 27.]
7. Teens, Social Media & Technology 2018 <http://www.pewinternet.org/2018/05/31/teens-social-media-technology-2018/> [Letöltve: 2018. április 27.]